

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ มอญ-เขมร กรณีศึกษา ที่ราบลุ่มเวโน ลาวตอนใต้ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ผู้วิจัย	นายสุวรรณี จันทะคารา
กรรมการควบคุม	อาจารย์ ดร.สุเนตร โพธิสาร และอาจารย์ ดร.ทักษิณาร์ ไกรราช
ปริญญา	ปร.ค. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2554

บทคัดย่อ

การท่องเที่ยวถือเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเป็นประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรม และมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มากมาย ฉะนั้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่ขยายตัวเร็วที่สุดของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และมีโอกาสที่จะสร้างความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจของชาติและของท้องถิ่นในอนาคต การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีความมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมรในพื้นที่ลาวตอนใต้ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมรในพื้นที่ลาวตอนใต้ และ 3) ศึกษารูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมรในเขตพื้นที่ลาวตอนใต้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต แบบสนทนากลุ่ม และแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ พื้นที่ทำการวิจัย ได้แก่ แขวงอัตตะปือ และแขวงเซกอง ประเทศ สปป.ลาว มีการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งข้อมูลเอกสาร และข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลภาคสนามได้จากการสัมภาษณ์ การสังเกต การสนทนากลุ่ม และการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากผู้รู้ จำนวน 11 คน ผู้ปฏิบัติ จำนวน 32 คน และผู้ให้ข้อมูลทั่วไป 16 คน ตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2551 ถึงเดือนเมษายน 2553 นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีการแบบสามเส้า วิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้และนำเสนอผลการวิจัยในเชิงพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์มอญ-เขมร บริเวณชายแดนประเทศเวียดนาม เมื่อได้รับผลกระทบจากสงคราม ประกอบกับความยากจนจึงอพยพ เข้ามาอยู่อาศัยบริเวณลุ่มแม่น้ำเซกอง แขวงเซกอง และแขวงอัตตะปือ ในสมัยอยู่ในความปกครองของฝรั่งเศส กลุ่มชาติพันธุ์นี้ถูกชาวฝรั่งเศสกดขี่ จึงมีผู้นำทำการรวบรวมกองกำลังลุกขึ้นต่อต้านการปกครองของชาวฝรั่งเศส

เมื่อสงครามยุติ รัฐบาลได้จัดให้ชาวบ้านตั้งบ้านเรือนเป็นกลุ่มบ้านในพื้นที่ราบ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกต่อการพัฒนา

สภาพปัจจุบันชนเผ่ามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น มีน้ำบ่อบาดาล มีไฟฟ้า มีถนนดินลูกรัง มีโรงเรียนประถมศึกษาสมบูรณ์ และมีสุขาหลา ชาวบ้านประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ ปลูกยางพารา และปลูกชา การแต่งกายนิยมซื้อเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่จำหน่ายในเมือง ปลูกบ้านแบบลาวดั้งเดิมและแบบบ้านลาวประยุกต์ แต่ละเผ่ามีฝีมือการจักสานและการทอผ้าเป็นลวดลายสวยงามเป็นเอกลักษณ์

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชนเผ่า ได้แก่ การมีภาษาพูดเป็นของตนเอง แต่ไม่มีภาษาเขียน มีชุดพื้นเมืองดั้งเดิมสวมใส่ในงานประเพณีสำคัญของชนเผ่า มีการนับถือผี มีงานหัตถกรรม และมีกอกเคอะเป็นเครื่องมือสำหรับสูบยา ประเพณีสำคัญคือการทำบุญแปงฮีต เรียกว่าฮีตควาย ฮีตหมู ฮีตไก่ เผ่ากะตู่และชนเผ่าแะมีแบบแผนในการสร้าง “หอแก้ว” เป็นสถานที่ประกอบพิธีแปงฮีต ไว้กลางลานบ้าน และสร้างบ้านอยู่อาศัยโดยรอบ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชนเผ่า ได้แก่ ควรให้ชนเผ่าเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของตนเพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมในการพัฒนา มีการจัดอบรม และ ศึกษาดูงานการท่องเที่ยวด้านการบริหารควรตั้งคณะกรรมการจัดการท่องเที่ยวชนเผ่า แบ่งหน้าที่ทำงาน มีกติกาการทำงาน และแบ่งปันรายได้เป็นธรรม ด้านทรัพยากรชนเผ่า จัดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส ภาษาชนเผ่า คติความเชื่อ ประเพณี การแต่งกาย อาหาร การทอผ้า การจักสาน การปั้นด้วยขาม วรรณกรรม และดนตรี จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ชนเผ่า เพื่อเป็นจุดขายการท่องเที่ยว ทั้งนี้ภาครัฐควรให้การสนับสนุนพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน

โดยสรุป การพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ ในเขตลาวตอนใต้ นับเป็นการพัฒนาที่เกิดประโยชน์แก่ประชาชน ทั้งด้านเศรษฐกิจ และจิตสำนึกแก่ประชาชนให้เห็นความสำคัญ มีความรักและหวงแหนวัฒนธรรมของชนเผ่าของตน สมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ให้การสนับสนุนด้านการเงิน และ ด้านวิชาการ ตลอดจนด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความอยู่ดีมีสุขแก่ประชาชนอย่างยั่งยืน

TITLE The Development of the Cultural Tourism of the Mon-Khmer Ethnic Groups: A Case Study at Bolouvane Plain of Southern Laos, PDR. Laos

AUTHOR Mr. Suvannee Janthadara

ADVISORS Dr. Sounet Pothisane and Dr. Taksina Kailals

DEGREE Ph.D. **MAJOR** Cultural Sciences

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2011

ABSTRACT

Tourism is regarded as a very important activity for national economic and social developments. The P.D.R. Laos has plenty of natural and cultural resources, as well as many various ethnic groups. Therefore, tourism is one of the most fastest expanding industries of the P.D.R. Laos, and having the opportunity for the establishment of the national and local economic strength in the future. This qualitative study aimed at: 1) examining the history of the Mon-Khmer ethnic groups in Southern Laos; 2) investigating the current conditions and cultural identities of the Mon-Khmer in Southern Laos for tourism; and 3) exploring the development model for the cultural tourism of the Mon-Khmer ethnic groups in Southern Laos. The research tools consisted of an interview form, an observation form, a group discussion form, and a seminar workshop form. The research sites included Attapue and Se Kong provinces in P.D.R. Laos. Written document and fieldwork data were gathered. The fieldwork data were collected through interviews, observations, group discussions, and seminar workshops from 11 key-informants, 32 casual informants, and 16 general informants, between December 2008-April 2010. The data were checked for their accountability with the triangulation technique, and analyzed according to the given objectives, and the results of the study were presented in a descriptive analysis form.

The results of the study revealed that the Mon-Khmer ethnic groups, living along the Vietnamese border, and affecting by the war and the poverty, had migrated and settled down at the Se Kong Basins in Se Kong and Attapue provinces. During the French governance, these ethnic groups were exploited by the French, the leaders of these ethnic groups got their people together and revolted against the French authorities. When the war ended, the Lao government had arranged these people settling down their villages in the plain areas for the convenience of the development.

For the current conditions, these ethnic groups had better livings such as there were underground wells, electricity, dirt roads, elementary schools, and public health offices. The people's careers were rice farming, high land farming, rubber planting, and tea planting. They liked to buy factory clothes from the cities, building houses in Lao traditional and applied styles. Each ethnic group was excellence in their handicrafts with beautiful unique patterns.

The identities of these ethnic groups included: spoken language but no written language, dressing with their own traditional costumes during their important festivals, animist worshipping, handicrafts, and *kok doe* as a tobacco smoking pipe. The important custom was a *paeng heet* merit making ritual, called *heet khwai* (buffalo sacrifice), *heet mu* (pig sacrifice), and *heet kai* (chicken sacrifice.) The Katu and Ngae ethnic groups built the “*ho kuan paeng heet*” ritual site in the middle of village grounds and built their houses surrounding it.

On the guidelines for the ethnic tourism development, the ethnic groups should learn their history for establishing the participatory part in the development. They should participate in training programs, study tours on tourism. On the administrative aspect, the administrative committee on the ethnic tourism should be established, assigning their works, rules in working, justified benefit sharing. In terms of ethnic resources, the following aspects should be approached: languages, rituals, customs, clothing, foods, weavings, wood handicrafts, potteries, literatures, and music. Ethnic museums should be established for tourism marketing focus. The government should support the basic infra-structures.

In conclusion, on the ethnic cultural tourism development of the ethnic groups in Southern Laos, it is a beneficial development for the Lao people, both in terms of economy and sense of belonging, love and care for their own ethnic culture. The involved sectors, governmental and private, should give them the financial and academic supports, as well as the basic infra-structure, for the sustainable well-beings of the people.

